

Využití kreditového systému ECTS v rámci stáží Erasmus

Kreditový systém – *European Credit Transfer and Accumulation System* (ECTS) má relativně krátkou historii. Byl používán poprvé v roce 1989 k přenosu výsledků získaných během studia v zahraničí, které měly být uznané na domovské univerzitě. V současné době se ECTS používá v programu Erasmus prakticky v celém evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání, což přispívá ke zlepšení kvality univerzitního vzdělávání. Studium se však stále více soustřeďuje na získávání praktických zkušeností studentů a absolventů a k tomu slouží stáže, které se od roku 2007 staly součástí programu Erasmus.

Pro studium je vytvořen poměrně podrobný model uznávání kreditů a je dnes běžně používán. Doba potřebná k dosažení jednoho kreditu je 25 až 30 hodin vzdělávacích aktivit, včetně samostatné přípravy. Za celý akademický rok je potřebné získat 60 kreditů ECTS, což představuje přibližně 1500 – 1800 hodin odborné přípravy včetně samostudia.

Naproti tomu pro stáže není systém přiznávání kreditů podrobně upraven a z toho důvodu jsou kredity přidělovány absolventům stáží poměrně chaoticky. Některé evropské univerzity postupují při přidělování kreditů stejně, jako by šlo o studium, a odpracovanou dobu automaticky

přepočítávají na ECTS. Jindy jsou kredity přiznávány na základě podrobného hodnocení stáže pedagogem podle doložených výsledků a mnohdy i na základě podrobné zprávy účastníka stáže. Počet přidělených kreditů pak může být různý za shodnou nebo podobnou činnost za stejnou dobu trvání stáže.

V případě povinných stáží, které jsou součástí studia, existuje předem daný počet kreditů za úspěšně absolvovanou stáž. Zde nenastává větší problém, ale problém nastává u nepovinných stáží, kdy studenti mají možnost získat praktické zkušenosti v rámci programu Erasmus a zúčastnit se dobrovolných (volitelných, nepovinných) stáží. Takové stáže v současné době umožňuje svým studentům 96 % vysokých škol, a přesto neexistuje žádný dokument, který by přiznávání kreditů upravoval. Za stejnou dobu (např. za 3 měsíce) dobrovolné stáže získávají studenti za stáž od 0 do 30 kreditů ECTS. Takto výrazné rozdíly v přiznávání kreditů za stáž neexistují pouze mezi univerzitami, ale i uvnitř jednotlivých univerzit (mezi fakultami).

Evropská komise u dobrovolných stáží pouze konstatuje, že „...konkrétní stáž, která není součástí studijního plánu studenta, uznává vysílající instituce alespoň tím, že uvede období stáže v Dodatku k diplomu, nebo v případě absolventských stáží poskytnutím osvědčení o stáži“. Nicméně, neexistují žádná všeobecně přijatá pravidla pro uznání a zajištění kvality stáží na základě

kreditového systému, jaká můžeme např. vidět u mobilit v rámci studia.

Na základě těchto zkušeností předložila Educa International, o.p.s. spolu s partnery z dalších 8 zemí EU projektovou žádost „ATEST“ v programu Erasmus¹. Cílem projektu ATEST (*Assessment of Traineeships within the European Credit Transfer and Accumulation System*) byla snaha zlepšit využívání kreditového systému ECTS pro hodnocení stáží a doporučit vhodný systém pro hodnocení a uznávání stáží Erasmus pro všechny instituce zúčastněné v projektu a šířit tyto informace dále do ostatních evropských univerzit.

Pokud považujeme stáže programu Erasmus za nedílnou součást studia, pak musí být stáže objektivně hodnoceny v souladu s uznávanými pravidly, tj. přiznáním kreditů (ECTS). Pro stáže není nikde dáno, jak je lze pomocí ECTS hodnotit. Partneři projektu analyzovali systém hodnocení a uznávání stáží používaných na evropských univerzitách a systémy používané pro uznávání stáží samotnými univerzitami zapojenými v tomto projektu. Projektový tým vytvořil dotazník, na základě kterého zpracoval analýzu, jak je problematika uznávání stáží řešena a jaký postup by bylo možné zvolit pro využití

ECTS s přihlédnutím k dosaženým výsledkům a dalším aspektům stáže.

Hlavní cíle projektu

Cílem projektu je zvýšit kvalitu hodnocení stáží v novém programu Erasmus+ a zlepšit profesionalitu akademických a administrativních pracovníků v procesu plánování, hodnocení a uznávání stáží.

Obecné cíle

- › Provádět doporučení obsažená v „Evropské chartě kvality pro mobilitu“ v oblasti vysokého školství.
- › Posilovat na evropské úrovni vytváření mechanismů s cílem podporovat výměnu osvědčených postupů a využití dalších kritérií, která definují kvalitu stáží, jak je uvedeno v Evropské chartě kvality pro mobilitu.

Konkrétní cíle

- › Navrhnout soubor doporučení s cílem přispět ke kvalitě postupů při hodnocení mobilit a zlepšit uznávání stáží v rámci osnov a akademické kvalifikace studentů.
- › Umožnit lepší společné chápání specifických aspektů stáží programu Erasmus+.

Pracovní metody

Za účelem dosažení cílů projektu považovaly Educa International, o.p.s. a partnerské univerzity za nezbytné využít pracovních metod kombinujících pracovní setkání všech členů projektového týmu a individuální práci. Zahajovací

¹ Koordinátorem byla Educa International, o.p.s. a partnery byly vysoké školy z Velké Británie, Nizozemska, Francie, Španělska, Itálie, Řecka, Slovenska, Německa a České republiky.

ZPRÁVY

i další projektová setkání se ukázala být účinným prostředkem pro usnadnění plynulé komunikace mezi partnery, zhodnocení průběhu zadaných úkolů a definice dalších úkolů pro nadcházející období.

Cílem tohoto projektu nebylo provést vyčerpávající analýzu hodnocení a uznávání kreditů na všech vysokých školách zapojených do programu stáží Erasmus+. Studie takového rozsahu by byla neuchopitelná pro partnery a účel projektu, který byl dvouletý. Je třeba také připomenout, že stáže primárně podléhají různým pravidlům na domovské instituci v zemi studenta a v zemi hostitelské firmy. Kromě toho existují evropské předpisy, jejichž implementace v zúčastněných zemích bývá někdy náročná.

Z toho důvodu se projektový tým rozhodl použít univerzální návrh, který má zobecnit způsob a rozsah hodnocení pro všechny typy stáží. Nakonec bylo konstatováno, že analýza náhodného vzorku může být dostačující pro poskytnutí přehledu, a byl navržen soubor osvědčených postupů, které mohou univerzity zapojené v programu stáží, ale i ostatní univerzity využít a začlenit do svých pracovních metodologií.

Projektový tým tímto projektem nabízí celou řadu doporučení, jak hodnotit pracovní stáže. Ta zahrnují definování nástrojů i pro hostitelské firmy: zprávu firmy, esej studenta nebo podrobnou závěrečnou zprávu, zprávu od školitele, a také navrhuje, jak určit hodnotu každého nástroje.

Současně je navrženo hodnocení stáží absolventů, aby i oni získali doklad o uznání stáže. Studentům jsou stáže zapisovány do Dodatku k diplomu, což absolventovi vysoké školy již nelze do Dodatku k diplomu uvést, a proto se doporučuje využít pro zdokumentování stáže absolventa Europass.

Partneři projektu jsou přesvědčeni, že EU by v pravidlech pro stáže Erasmus měla klást větší odpovědnost i na firmy, které zaměstnávají stážisty v rámci programu Erasmus+. Pro firmy je tato forma spolupráce výhodná, protože v rámci programu Erasmus+ jsou schopny získat vysoce vzdělané stážisty dotované z fondů EU. Zvýšením zodpovědnosti firem při zařazování stážistů na odborné pozice a podrobným hodnocením stážistů jednoznačně dojde k posílení dialogu mezi firmou a univerzitou. Takto posílená komunikace by také mohla pomoci Evropské komisi při dosahování jejího cíle v tom, že průmysl, výzkum a vzdělávací instituce budou úzce spolupracovat.

V rámci projektu vznikly dva dokumenty: Závěrečná zpráva projektu včetně glosáře nejčastěji užívaných pojmů (*ATEST Final Report*) a Manuál pro praxi (*ATEST User Guide*). Jsou zveřejněny pro všechny zájemce na webu: <http://www.educaops.eu/index.php/en/atest-project> v jazycích všech zúčastněných vysokých škol, tj. v 9 jazycích EU a v baskičtině. Jednotlivé jazykové verze jsou volným překladem z angličtiny tak, aby

co nejlépe vystihovaly daný problém v podmínkách jednotlivých zemí. Anglická verze obou dokumentů byla rovněž vydána tiskem a na USB a byla

distribučována do všech Národních agentur v programových zemích.

Josef Vochozka

Seminář projektu IQAT – Zlepšování kapacit pro implementaci institucionálních systémů zajišťování kvality a pro implementaci typologií s využitím principů Boloňského procesu

Ve dnech 27. června až 1. července 2016 se v prostorách České zemědělské univerzity v pražském Suchbátově ulici konal první tréninkový seminář v rámci mezinárodního projektu IQAT.

Projekt IQAT, jehož oficiální název zní „**Enhancing Capacities in Implementation of Institutional Quality Assurance Systems and Typology using Bologna Process Principles**“, je zaměřen na zajišťování kvality (quality assurance) vzdělávání ve dvou zemích střední Asie – v Kazachstánu a Uzbekistánu. Jde o projekt financovaný z programu Erasmus+, který započal na podzim roku 2015. V projektu je hlavním řešitelem Fakulta tropického zemědělství České zemědělské univerzity (ČZU) a dalšími partnery jsou Centrum pro studium vysokého školství v.v.i. (CSVŠ), Univerzita v Alicante (Španělsko), Univerzita Konstantina Filozofa v Nitře

(Slovensko) a Lotyšská univerzita v Rize (Lotyšsko). Z Kazachstánu jsou zastoupeny Agro-technická univerzita S. Seifullina Kazacha v Astaně, Mezinárodní vzdělávací korporace z Almaty a Státní technická univerzita v Karagandě. Uzbekistán zastupují Chemicko-technologický institut v Taškentu, Zemědělský institut ze Samarkandu a Státní univerzita v Andijanu.

Jedním z hlavních cílů projektu je zaškolení pracovníků kazašských a uzbekých partnerských vysokých škol v oblasti zajišťování kvality. A právě na tento cíl se soustředil tréninkový seminář určený třem spolupracujícím kazašským vysokým školám.

Celý program semináře byl koncipován tak, aby poskytl jeho účastníkům nejpodstatnější informace, které jsou spojeny s teoriemi a principy zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání, dále kladl důraz na sdílení zkušeností evropských partnerů. Důležitým cílem semináře bylo také umožnit kazašským partnerům co největší aktivní participaci.

Teoreticky zaměřené přednášky byly připraveny tak, aby pomohly pochopit koncepty kvality ve